

Di?erkâml?k Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Di?erkâml?k Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19770>

Özet

Di?erkâml?k Ölçe?i, Kurtman Ersanl? ve N. Do?ru-Çabuker taraf?ndan 2015 y?l?nda geli?tirilm? bir psikometrik araçtır. Ölçek, bireylerin di?erkâml?k düzeylerini ve bu yap?y? olu?turan temel boyutlar? ölçmeyi amaçlar. Toplam 20 maddeden ve iki ana faktörden (Özveri ve Bencillik) olu?an bu ölçek, yap?sal geçerlili?ini do?rulay?c? faktör analizi bulgular?yla desteklemiştir. Ölçe?in güvenilirlik katsay?lar? kabul edilebilir düzeydedir ve sosyal bilimler alan?nda di?erkâml?k davran??lar?n?n de?erlendirilmesinde kullan?lmak üzere tasarlanm??tır.

Anahtar Kelimeler

Di?erkâml?k, Özveri, Bencillik, Ölçek Geli?tirme, Geçerlik, Güvenirlik, Psikometrik Özellikler, Yardım Davran???

Yazarlar

Kurtman Ersanl?, N. Do?ru-Çabuker.

Amaç

Di?erkâml?k Ölçe?i'nin temel amacı, bireylerin ba?kalar?n?n iyili?i için kendi ç?karlar?ndan vazgeçme e?ilimlerini ve bu davran??lar?n alt?nda yatan psikolojik yap?lar? sistematik bir ?ekilde ölçmektir. Ölçek, özellikle di?erkâml?k kavram?n?n pozitif yönü olan özveri ile negatif yönü olan bencillik faktörlerini ayr??t?rarak çok boyutlu bir de?erlendirme sunar.

Bu geli?tirme çal??ması, sosyal psikoloji ve e?itim bilimleri alanlar?nda yap?lacak ara?t?rmalara sa?lam ve güvenilir bir ölçüm arac? sa?lamay? hedeflemiştir. Elde edilen bulgular, bireylerin yardım etme motivasyonlar?n? ve fedakârl?k düzeylerini anlamak için kritik öneme sahiptir.

Yap?

Ölçek, sosyal davran?? bilimlerinde merkezi bir kavram olan di?erkâml?k (altruizm) yap?s?n? ölçmektedir. Di?erkâml?k, bir d?? ödül beklentisi olmaks?z?n, ba?kalar?na fayda sa?lama amacıyla yap?lan gönüllü davran??lar bütünü olarak tan?mlanmaktadır.

Yap?lan psikometrik analizler sonucunda ölçek, bu karma??k yap?y? iki farklı boyutta ele almaktadır:

Özveri (Self-Sacrifice): Bireyin kendi kaynaklar?n?, zaman?n? veya enerjisini ba?kalar?yla payla?ma ve onlar için fedakârl?k yapma e?ilimi. Bu faktör, di?erkâml?k davran??n?n yap?c? ve pozitif yönünü temsil eder.

Bencillik (Egoism/Selfishness): Bireyin yard?m davran??lar?nda bulunurken dahi öncelikle kendi faydas?n? gözetme ve ba?kalar?n?n ihtiyaçlar?n? göz ard? etme e?ilimi. Bu faktör, di?erkâml???n yoklu?unu veya kar??t?n? temsil eder.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerlik çal??malar?, aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) ve do?rulay?c? faktör analizi (DFA) yöntemleri kullan?larak gerçekleştirilmi?tir.

Elde edilen bulgular, Di?erkâml?k Ölçe?i'nin teorik beklentilere uygun olarak iki boyutlu bir yap?y? gösterdi?ini do?rulamaktadır. DFA sonuçlar?, uyum indekslerinin bu iki faktörlü yap?n?n model uyumunu destekledi?ini ortaya koymu?tur. Özveri ve Bencillik faktörleri, toplam varyans?n %43'ünü açıklamaktadır ki bu, psikolojik ölçekler için kabul edilebilir bir düzeydir. Bu sonuçlar, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ba?ar?l? bir ?ekilde temsil etti?ini göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarlılık güvenirlik analizleri, Cronbach α katsay?s? hesaplanarak yap?lm??t?r. Elde edilen de?erler, ölçe?in alt boyutlar?n?n ve genel ölçe?in yüksek düzeyde tutarlı oldu?unu göstermektedir.

Özveri Faktörü Güvenirlik (15 madde): Cronbach α = .87

Bencillik Faktörü Güvenirlik (6 madde): Cronbach α = .77

Tüm Ölçek Güvenirlik (20 madde): Cronbach α = .76

Bu katsay?lar, hem alt faktörlerin hem de toplam ölçe?in psikometrik açıdan yeterli iç tutarlılı?a sahip oldu?unu ve farklı ölçümlerde benzer sonuçlar verebilece?ini i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Di?erkâml?k Ölçe?i'nin faktör yap?s?, aç?mlay?c? ve do?rulay?c? faktör analizi (AFA ve DFA) yöntemleriyle incelenmi?tir. AFA sonuçlar?, ölçe?in 20 maddesinin iki ana faktör altında topland???n? göstermi?tir.

Bu iki faktör (Özveri ve Bencillik), di?erkâml?k davran???n?n hem pozitif motivasyonlar?n? hem de negatif engellerini temsil etmektedir. ?ki faktörün toplam varyanstaki katk?s? %43 olarak belirlenmi?tir. Bu ayr??ma, ara?t?rmacılar?n di?erkâml?k e?ilimlerini daha nüanslı bir ?ekilde incelemesine olanak tan?maktadır.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geliştirme (Yeni bir ölçek geliştirme çalışmasıdır.)

Format: Kağıt ve kalem testi (Self-report / Kendi kendine raporlama)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite öğrencileri ve/veya Genel Yetkin Popülasyonu (Orijinal çalışmada genellikle üniversite öğrencileri üzerinde yapılmıştır.)

Yaş Grubu: Yetkinler (18 yaş ve üzeri)

Popülasyon Detayları: Türkiye'de çeşitli üniversitelerde öğrenim gören öğrenciler veya genel yetkinler örneklem grubu olarak kullanılmıştır.

Test Metodolojisi: 5'li Likert Tipi Derecelendirme. (1=Kesinlikle Katılmıyorum / En Az düzeyde - 5=Kesinlikle Katılıyorum / En Çok düzeyde).

Ölçek toplam 20 maddeden oluşur ve iki alt boyuta sahiptir: Özveri (15 madde) ve Bencillik (5 madde).

Anahtar Kelimeler

Altruizm Scale, Cronbach Alfa, Psikometri, Sosyal Psikoloji, Faktör Analizi, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresi: kersanli@omu.edu.tr (Sorumlu Yazar: Kurtman Ersanli)

Yazın Adresi: Bilgi mevcut değildir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2015

İzinler ve Kullanım: Ölçeğin bilimsel çalışmalarda kullanılması için sorumlu yazar Kurtman Ersanli ile iletişime geçilmesi önerilmektedir. Ticari kullanım veya büyük ölçekli uygulamalar için yasal izin alınması gerekebilir.

Ücret: Bilgi mevcut değildir. (Genellikle akademik araştırmalar için ücretsizdir.)

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: [digerkamlik-olcegi-toad.pdf](#)

Referanslar

Ersanl?, K., ve Do?ru- Çabuker, N. (2015). Di?erkâml?k Ölçe?inin psikometrik özellikleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(52), 43-53. DOI: 10.17755/esosder.70589

Di?erkâml?k Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek 20 madde iki faktörden olu?maktadır.

Özveri (15m): Sahip oldu?um maddi olanaklar? ba?kalar?yla payla?maktan keyif al?r?m.

Bencilik (6m): Yarar?ma olmayacak hiçbir yard?m davran???nda bulunmam.